

”Socialt kapital och framtidens hållbara samhälle – hur kan vi skapa förutsättningar?

Malin Eriksson, Umeå universitet

Magnus Bergmark, Umeå universitet

Johan Hörnemalm, Norrbottens Kommuner

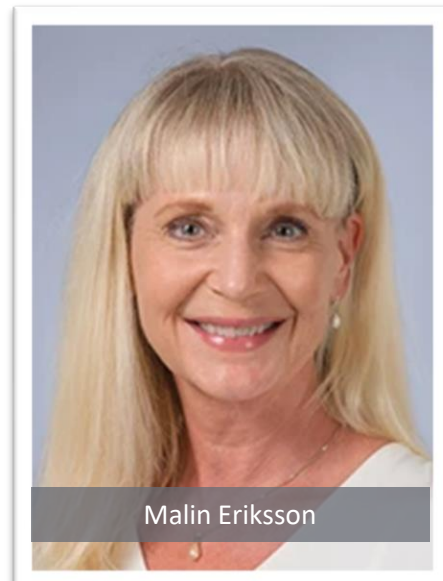
22 mars, kl. 13.30-14.30

Inkluderande social samhällsplanering - Samverkan för kunskapsbaserad och hållbar samhällsutveckling

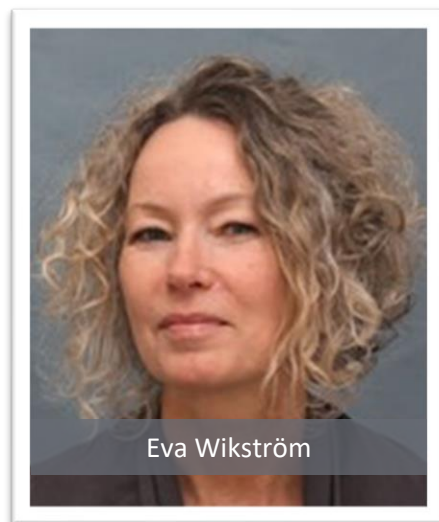
Norrbottnens Kommuner och Umeå universitet
Trygghetskonferensen 2023

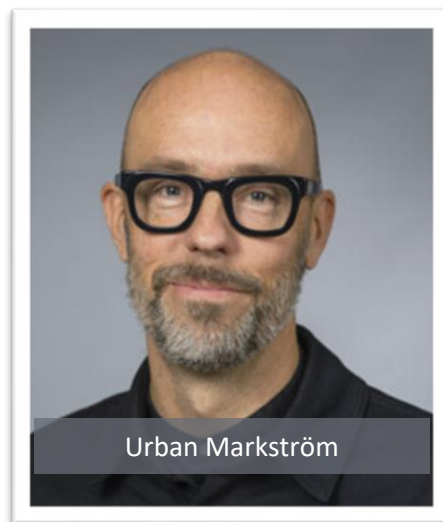
Simone Scarpa

Malin Eriksson

Eva Wikström

Urban Markström

Hur städer och samhällen kan göras socialt hållbara

Minska segregation på bostadsmarknaden.

Bostadsområden som upplevs som trygga och säkra.

Stärka marginaliserade och utsatta grupper ställning.

Inkluderande social samhällsplanering

Erbjudande

Breddad och systematisk dialog med politiker och tjänstepersoner i kommunerna som är involverade i samhällsplanering och forskare/akademin. Text genom workshops, case-baserade.

Hemsidan är plattformen; inspelade intervjuer/filmer, poddar osv.

Genomförs under 2023-2024.

Vi eftersträvar att använda tids- och rumsberoende kommunikationskanaler som poddar, filmer, workshops samt ***att*** nyttja befintliga strukturer och forum (nätverk, konferenser m.m).

Välkommen att kontakta oss!

Magnus Bergmark, projektledare Umeå universitet
magnus.bergmark@umu.se

Catarina Lundqvist, Norrbottens Kommuner
catarina.lundqvist@kfbd.se

Benitha Eliasson, Norrbottens Kommuner
benitha.eliaasson@kfbd.se

Johan Hörnemalm, Norrbottens Kommuner
johan.hornemalm@kfbd.se

Samt kommunikatörerna Ellinor Gustafsson och Sofia Strömgren, Umeå universitet

Plattform: [Inkluderande social samhällsplanering \(umu.se\)](https://www.umu.se/inkluderande-social-samhallsplanering)

Socialt kapital och framtidens hållbara samhälle – Hur kan vi skapa förutsättningar?

Malin Eriksson
Professor
Institutionen för socialt arbete
Umeå universitet

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

- 1. Vad menas med socialt kapital?**
- 2. Socialt kapital och socialt hållbar utveckling**
 - Samarbete forskning & kommunal stadsplanering
- 3. Socialt kapital och brottsförebyggande arbete**
 - Samarbete forskning & polisiärt arbete i utsatta områden

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

UMEÅ UNIVERSITET

Vad menas med socialt kapital?

Används inom sociologi, statsvetenskap, folkhälsa, kriminologi etc.

INDIVIDUELL tillgång

- Resurser genom deltagande i sociala nätverk
 - Information, livschanser, möjligheter, kapital
- Att ingå i sociala nätverk ger fördelar som inte varit möjligt utan dessa nätverk

KOLLEKTIV tillgång

- Kännetecknar en **plats**; Starka lokala sociala nätverk, Hög nivå av civilt engagemang, Normer av ömsesidighet, tillit, förtroende
- Främjar kollektiva och individuella värden
- En **icke exklusiv tillgång – främjar alla som bor i ett område**
- Attraktivt som begreppslig verktyg i insatser för social hållbarhet och i brottsförebyggande arbete

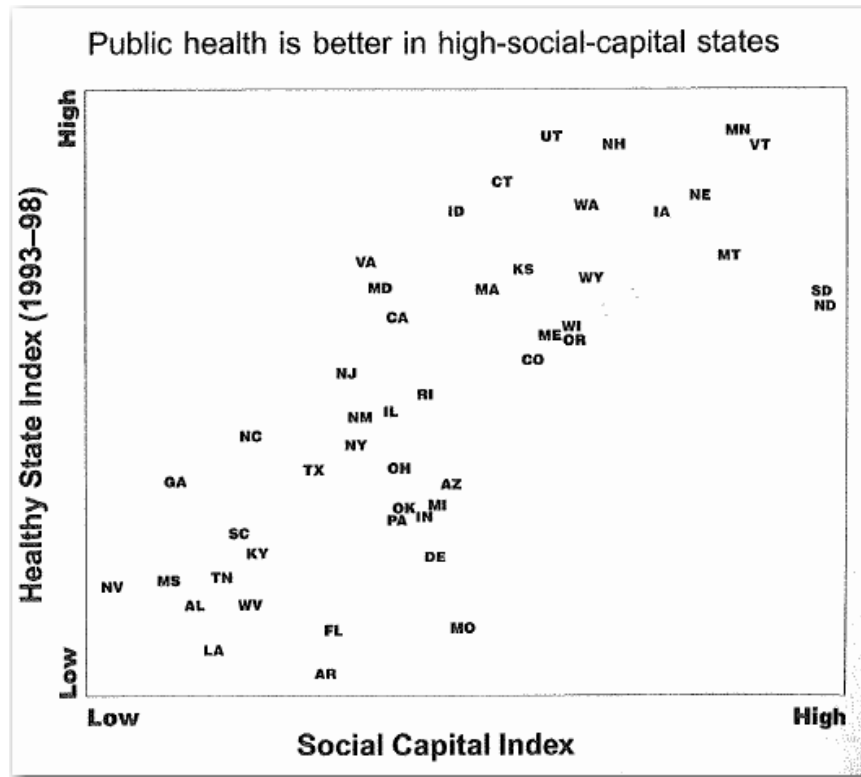
UMEÅ UNIVERSITET

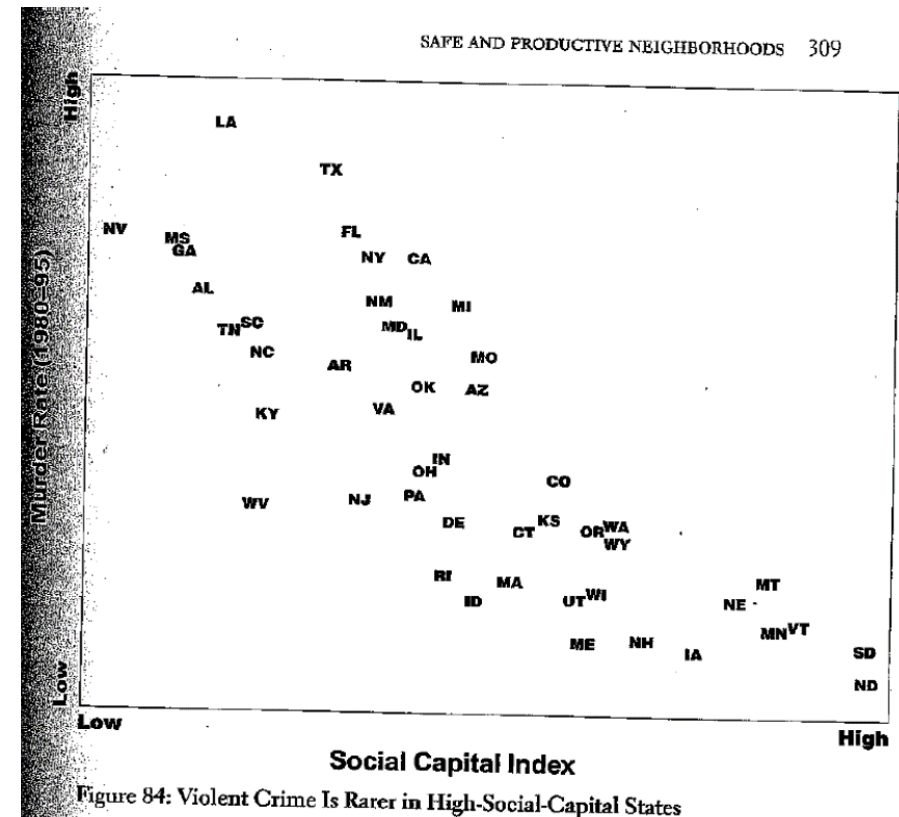
Forskning om sambanden

Socialt kapital och folkhälsa

Socialt kapital och brottslighet

Socialt kapital och socialt hållbar utveckling

- Social hållbarhet ett mål för regional och lokal samhällsplanering – Agenda 2030
- Svagt definierat (jämfört med ekonomisk och ekologisk hållbarhet)
- Handlar om *social inkludering, social delaktighet, trygghet, känsla av sammanhållning* m.m.
- Tydlig överlappning mellan begreppen
 - socialt kapital **en** viktig indikator på social hållbarhet

Att stärka socialt kapital =
ett sätt att säkerställa en socialt hållbar
utveckling

Socialt kapital/social hållbarhet över tid i Umeå

Samverkan forskning praktik

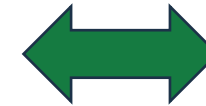
Socialt kapital enkät 2006

Baslinjemätning
Social hållbarhet in 46
bostadsområden

Medborgardialog 2020

Kommunens kartläggning av medborgarnas
uppfattning

Socialt kapital enkät 2020

Uppföljande enkät
Social hållbarhet i 46
bostadsområden

Socialt kapital

En plats med högt socialt kapital kännetecknas av starka nätverk och hög nivå av tillit, förtroende och stöd mellan de boende. Att bo på en plats med högt socialt kapital antas vara hälsofrämjande och måttet kan ses som en indikator på hur socialt hållbart ett område är.

Forskningsresultat

Resultatet av de enkätundersökningar som gjordes 2006 och 2020 visar att det sociala kapitalet förändrats på olika sätt i stadsdelens olika delar. 2006 hade både Väst på stan och Öst på stan medelhögt socialt kapital. Väst på stan hade det 2020 ökat till högt medan det Öst på stan hade minskat till lågt. I centrala stan har det varit lågt vid båda tillfällena.

Svaren på 2020 års enkät visar att 88 procent Väst på stan, 80 procent i centrala stan och 81 procent Öst på stan tycker att man på den plats där man bor är *beredd att hjälpa varandra* lagom mycket. På frågan om man *bryr sig om varandra* på den plats där man bor svarar 84 procent Väst på stan, 82 procent i centrala stan och 77 procent Öst på stan att man bryr sig om varandra lagom mycket.

Andelen som anger det är ganska vanligt eller mycket vanligt att *grannar pratar med varandra* när man möts är 81 procent Väst på stan, 56 procent i centrala stan och 68 procent Öst på stan. De som tycker att man *förväntas vara engagerad* i frågor som rör området lagom mycket är 83 procent av de svarande Väst på stan, 76 procent i centrala stan och 78 procent Öst på stan.

Index och resultat från frågor som underlag. Genomsnitt för Umeå kommun i parentes.

	 Beredd att hjälpa... (82%)	 Bryr sig om... (79 %)	 Grannar pratar... (58%)	 Förväntas vara engagerad... (79%)	Index 2006	Index 2020
Väst på stan	88%	84%	81%	83%	Medel-högt	Högt
Centrala stan	80%	82%	56%	76%	Lågt	Lågt
Öst på stan	81%	77%	68%	78%	Medel-högt	Lågt

Hur skapa förutsättningar för att stärka socialt kapital & social hållbarhet?

- Underlätta social interaktion - satsa på attraktiva mötesplatser, grön- och rekreationsområden
- Tillgodose behovet av trygghet
- Förbättra ryktet för eftersatta områden
- Skapa balans mellan sammanbindande och överbyggande socialt kapital – skapa flöden mellan områden
- Kombination av top-down och bottom-up strategier - Problem och insatser behöver utformas gemensamt av boende och offentliga aktörer
- Både hot och möjligheter måste identifieras och erkännas
- Insatser måste riktas mot lämplig spatial nivå

Socialt kapital och brottsförebyggande arbete

'Satsning för att bryta den negativa utvecklingen i särskilt prioriterade områden i polisregion Stockholm.'

Målsättning;

- **Minskad brottslighet och ökad trygghet**
- **Öka förtroendet** för polisen och andra myndigheter
- **Öka samarbete** mellan polisen och andra samhällsaktörer.
- **Öka närvaron** av polisen i området.
- **Förbättra arbetsmiljön** för de poliser som arbetar i dessa områden.
- **Förändra problembilden** av och i de utsatta områdena.

Ytterst handlar satsningen om att **stärka det sociala kapitalet**

För att säkra en effektiv, fungerande långsiktighet och hållbarhet verksamhet i utsatta områden vill Polismyndigheten i Stockholm därför också bygga in en utvärderande, vetenskaplig komponent i Mareld"

Vetenskaplig belysning 2018 - 2020

Vetenskaplig belysning av;

- Insatser som avser förbättra **hälsa och arbetsmiljö** för poliser som arbetar i dessa områden
- Insatser som avser **stärka trygghet, tillit, förtroende och samverkan, och förändrar problembilden** i dessa områden

UTMANING 1

Krävs en gemensam problembild som enande kraft till förändring

Polisens bild;

- Öppen narkotikahandel
- Synliga våldsyttningar
- Hög nivå av otrygghet hos de boende.
- Allmän ovilja att delta i rättsprocesser.
- Inslag av parallella samhällsstrukturer samt våldsbejakande religiös extremism.

Ungdomars bild;

*Ungdomarna...lyfter fram positiva saker som att det är en **bra gemenskap**, att det känns tryggt att **känna sina grannar** och att **vara igenkänd av de flesta**”*

”Polisen bemöter inte ungdomar på Söder på samma sätt som här... Det är inte mer droger här än nån annanstans, men ju rikare du blir, desto mer kommer du undan med”

Utgå från det som är gemensamt i problembilden!

Problem och lösningar behöver definieras i en kombinerad top-down /bottom-up approach

Vad skulle få dig att känna dig mer trygg?

- 1 av 5 känner sig mycket eller ganska **otrygga** där de bor
 - Nästan fyra gånger så många jämfört med andra områden!
- 2 av 3 har **stort förtroende** för polisen
 - Lika stort som allmänheten i övrigt!

UMEÅ UNIVERSITET

Polisen har en viktig roll för att bygga förtroende och tillit – socialt kapital!

1. Förtroende för polisen är generellt högt!

- Är - och förväntas vara - ett normalt inslag i samhällsbilden.
- En fördel bygga vidare på!

2. När polisen bygger relationer och förtroende på lokal nivå kan det få ringar på vattnet;

- Ökar även allmänmänsklig tillit och samverkan (Bo Rothstein)
- Ökar förutsättningarna för civilsamhället att fungera som en motkraft mot kriminella krafter
 - *När civilsamhället kan ha förtroende för "sina kända poliser" så får de också kraft och mod att agera mot kriminella krafter. När de lokala poliserna försvinner så försvinner även de civila krafterna.*

UTMANING 2

*Polisen är viktig, men **person** går före funktion!*

De boende efterfrågar;

- Poliser som **finns på plats hela tiden, inte bara när det händer något...**
- Poliser som känner barnen vid namn, som är **en människa som bryr sig**, inte bara en polis i uniform...
- Poliser som **känner miljön och språket**, som **förstår sig på kulturen**
- *Poliser som går omkring "helt random" i C och shamear folk – det skapar otrygghet"*
- ***Vi pratar med vår polis, men inte med några "hövdingar" utifrån. Jag säger ingenting till dem!***

Lokalpoliser efterfrågar;

- Handlar inte bara om att vara synlig...måste **agera som lokalpoliser**
- Krävs resurser, **självförtroende och lokalkunskap**. Det **tar tid** att förtjäna förtroende... du måste vara i ett område för att få förtroende.
- Handlar om att **känna folk vid namn**, kunna fråga om deras familjer osv.... Alla vill ha **"sin" polis som man litar på.**
- ***Jag brinner för det här... vad ska man säga? Lokala polisarbetet. Det är där man kan göra skillnad.***

Hur skapa förutsättningar för socialt hållbar (brottsförebyggande) utveckling?

Rekommendationer från den vetenskapliga belysningen av Mareld

1. Håll i, håll i, håll ut!

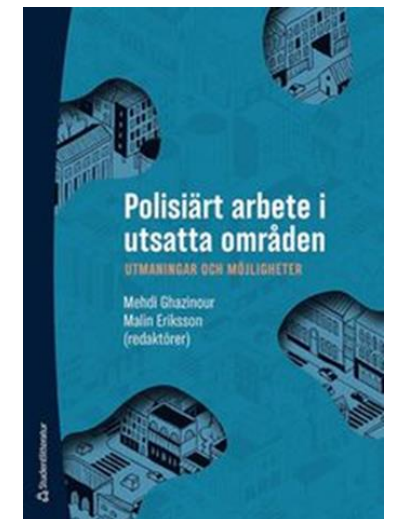
- Satsningen bidrar till socialt hållbar utveckling (socialt kapital) men kräver tid och uthållighet

2. Skapa organisatoriska förutsättningar för lokalt förankrat polisarbete

- Bekräfta och skapa förutsättningar för betydelsen av polisen som ”person”

3. Höj kunskapen om brottsförebyggande arbete & ge stöd i det arbete

- Handledning viktigt

TID FÖR FRÅGOR

Tack för mig!

UMEÅ UNIVERSITET